

**higher education
& training**

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NATIONALE SERTIFIKAAT

KOSTE- EN BESTUURSREKENINGKUNDE N6

2 Junie 2021

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 8 bladsye.

AFDELING A**VRAAG 1**

- 1.1 1.1.1
- Toegepaste bokoste moet aan die debietkant opgeteken word.
  - Eindprodukte moet aan die kredietkant opgeteken word. (2 × 2) (4)
- 1.1.2 R60 000,00 (2)
- 1.1.3 R155 000,00 (2)
- 1.1.4 Dit toon die totale koste van die voltooide taak. (2)
- 1.2 1.2.1
- Oktober $R200\ 000 \times 115/100 = R200\ 000$
 November $R230\ 000 \times 115/100 = R264\ 500$
 Desember $R264\ 500 \times 115/100 = R304\ 175$ (3)
- 1.2.2
- $R170\ 000 \times 75\% = 127\ 500$
 Dus $R127\ 500 \times 10\% = R12\ 750$ (kwitansie van debiteure)✓✓ (2)
- 1.2.3
Julie	7 312,50
Augustus	6 375,00
September	7 500,00
Oktober	8 625,00
November	9 918,75
Desember	11 406,56
- (6)
- 1.3 1.3.1
- $(SP \times SQ) - (AP \times AQ)$
 $[15 \times (10,5 \times 200)] - (18 \times 2\ 200)$ ✓
 $31\ 500$ ✓ – $39\ 600$ ✓
 $8\ 100$ Ongunstig✓✓ (6)
- 1.3.2 2 100 kg (2)
- 1.3.3 100 kg (2)
- 1.4 1.4.1
- Totale kontrakprys = kontrakprys + ekstras
 $= 3\ 000\ 000 + 50\ 000$
 $= 3\ 050\ 000$ ✓✓
- * Die gesertifiseerde werk dien as 'n riglyn. As die kontrak afgehandel is, sal die kontrakprys gelyk wees aan die gesertifiseerde werk. (2)
- 1.4.2 Nee,✓ die voorsiening vir verborge gebreke is nie in rekening gebring nie.✓ (2)
- 1.4.3 R35 000 (2)

	1.4.4	<ul style="list-style-type: none"> • Daar is geen aansporing om die koste van die kontrak minimaal te hou nie. • Die kontrakteur word in die versoeking gestel om die koste te verhoog om meer wins te maak. • Daar is geen aansporing vir die kontrakteur om die kontrak spoedig af te handel nie. 	(Enige 2 × 2)	(4)
1.5	1.5.1	R3 500		(1)
	1.5.2	$\text{BEQ} = \frac{\text{TFC}}{\text{MI/U}}$ $= 3\,500 \checkmark \checkmark / 24 \checkmark \checkmark$ $= 146 \text{ eenhede} \checkmark \quad \text{OF} \quad 146,83$		(5)
	1.5.3	$\text{BEV} = \text{BEQ} \times \text{SP/U}$ $= 146 \checkmark \times 75 \checkmark$ $= \text{R}10\,950 \checkmark$		(3)
				[50]
			TOTAAL AFDELING A:	50

AFDELING B**VRAAG 2**

2.1	$(\text{SP} - \text{AP})\text{AQ}$ $= (50 \checkmark - 61,50 \checkmark) 465 \checkmark$ $= (11,50) 465$ $= 5\,347,50 \checkmark \text{ Ongunstig} \checkmark$	(5)
2.2	<p>Materiaal A</p> $(\text{SQ} - \text{AQ})\text{SP}$ $= [(2,5 \times 150) \checkmark - 465 \checkmark] 50 \checkmark$ $= (375 - 465) 50$ $= (90) 50$ $= 4\,500 \checkmark \text{ Ongunstig} \checkmark$ <p>Materiaal B</p> $(\text{SQ} - \text{AQ})\text{SP}$ $= [(3,5 \times 150) \checkmark - 735 \checkmark] 20 \checkmark$ $= (525 - 735) 20$ $= (210) 20$ $= 4\,200 \checkmark \text{ Ongunstig} \checkmark$	(10)
2.3	$(\text{SR} - \text{AR})\text{AT}$ $= (32 \checkmark - 36 \checkmark) 1\,250 \checkmark$ $= (4) 1\,250$ $= 5\,000 \checkmark \text{ Ongunstig} \checkmark$	(5)

2.4 (ST – AT)SR
 = [(5 × 150) – 1 250]32
 = (750✓ – 1 250✓)32✓
 = (500)32
 = 16 000✓ Ongunstig✓ (5)

2.5 (SR – AR)AT
 = (32✓ – 30✓)1 500✓
 = (2)1 500
 = 3 000 Gunstig✓ (3)

- 2.6
- Inkomstestandaard is gestel
  - Verlaging in arbeidskoers
  - Gebruik van laer geskoolde arbeid (Enige 2 × 1) (2)
- [30]

VRAAG 3

3.1 3.1.1

MATERIAALBEGROTING		
	PRODUK A	PRODUK B
Produksievereistes	✓10 000	✓12 000
X materiaal per eenheid benodig	9 kg	12 kg
= Produksiebehoefes	✓90 000	✓144 000
Plus: Gewenste eindvoorraad	25 000	18 000
= Totale behoeftes	✓115 000	✓162 000
Minus: Aanvangsvoorraad	15 000	12 000
= Materiale wat aangekoop moet word	✓100 000	✓150 000
Koste per materiaal	✓R15	✓R8
= Waarde van materiaal wat aangekoop moet word	✓1 500 000	✓1 200 000

(12)

3.1.2

ARBEIDSBEGROTING		
	PRODUK A	PRODUK B
Eenhede wat vervaardig moet word	10 000	12 000
X direkte arbeidstyd per eenheid	2 uur	3 uur
= totale ure	✓20 000 uur	✓36 000 uur
Koste per arbeidsuur	R14	R6
Totale direkte arbeidskoste	✓R280 000	✓R216 000

(4)

3.2

	EENHEIDSPRYS	130 000 EENHEDE	180 000 EENHEDE
Materiaal	3,33✓	432 900✓	599 400✓
Arbeid	3,81✓	495 300✓	685 800✓
Veranderlike bokoste	5,71✓	742 300✓	1 027 800✓
Vaste bokoste		150 000	172 500✓
Totale koste		1 820 500✓	2 485 500✓
Totale verkope	25	3 250 000✓	4 500 000✓

(14)

[30]

VRAAG 4

- 4.1 4.1.1 $1n500/100 = R15$
- 4.1.2 $1n100/100 = R11$
- 4.1.3 $(1\ 100 - 150)/100 = R9,50$
- 4.1.4 $R15 - R\ 9,50 = R5,50$
- 4.1.5 $100\ \text{eenhede} - 50\ \text{eenhede} = 50\ \text{eenhede}$
- 4.1.6 Totale verkope – winsdrempelwaarde
 $1\ 500 - 300 = 1\ 200$ (6 × 2) (12)
- 4.2 4.2.1 Y-as (1)
- 4.2.2 Totaleverkope-lyn (1)
- 4.2.3 G is die punt waar die onderneming nie 'n wins of 'n verlies maak nie.
 Die onderneming se uitgawes is gelyk aan die inkomste. (2)
- 4.2.4 Verlies-area (1)
- 4.2.5 Wins-area (1)
- 4.2.6 Veranderlikekoste-area (1)
- 4.2.7 Vastekoste-area (1)

4.3

INKOMSTESTAAT

Verkope	300 000✓
Minus: Veranderlike koste	(74 000)
Direkte materiaal	10 000✓
Direkte arbeid	15 000✓
Veranderlike produksiebokoste	24 000✓
Vaste verkoops- en administratiewe koste	25 000✓
= Grensinkomste	226 000
Minus: Vaste koste	(11 500) ✓
Produksiebokoste	6 500✓
Verkoops- en administratiewe koste	5 000✓
= Netto inkomste	214 500✓✓

(10)
[30]

VRAAG 5

5.1

KONTRAKREKENING VIR KONTRAK TXT

Materiaal	1 800 000✓	Materiaal teruggestuur	65 000✓
Lone (arbeidskoste)	1 200 000✓	Materiaal oorgedra	750 000✓
Bokoste	3 500 000✓	Gesertifiseerde werk	15 000 000✓
Waardevermindering	350 000✓	Ongesertifiseerde werk	1 200 000✓
Voorsiening vir verborge gebreke	1 016 500✓		
Wins en verlies	9 148 500✓		
	17 015 000✓		17 015 000✓

(12)

$$5.2 \quad \% \text{ van voltooiing} = \frac{\text{gesertifiseerde werk}}{\text{totale kontrakprys}} \times \frac{100}{1}$$

$$\frac{15\,000\,000}{50\,500\,000} \times \frac{100}{1}$$

$$= 29,7\% \quad \text{OF} \quad 30\% \checkmark \checkmark$$

(2)

$$5.3 \quad \text{Totale geraamde wins} = (\text{kontrakprys} + \text{ekstras}) - \text{totale geraamde koste}$$

$$= (45\,000\,000 \checkmark + 5\,500\,000 \checkmark) - 28\,000\,000 \checkmark$$

$$= 22\,500\,000 \checkmark$$

(4)

$$5.4 \quad \% \text{ voltooi} \times \frac{\text{totale geraamde wins}}{1} \times \frac{\text{kontant ontvang}}{\text{gesertifiseerde werk}}$$

$$= 30\% \checkmark \times \frac{22\,500\,000 \checkmark \checkmark \checkmark}{1} \times \frac{35\,000\,000 \checkmark}{15\,000\,000 \checkmark}$$

$$= 15\,750\,000 \checkmark \checkmark$$

(8)

$$5.5 \quad \begin{aligned} \text{Wins vir die jaar} &= R15\,750\,000 \checkmark \\ \text{Minus: Voorsiening vir verborge gebreke} & \quad (R1\,016\,500) \checkmark \\ &= R14\,733\,500 \checkmark \checkmark \end{aligned}$$

(4)

[30]

VRAAG 6

6.1 6.1.1

TAAK ALFA

Saldo	62 000✓	Eindprodukte	165 925✓
Direkte materiaal	30 500✓		
Direkte arbeid	47 500✓		
Toegepaste bokoste	25 925✓		
	165 925		165 925

(5)

6.1.2

JOB EDU

Saldo	68 000,00✓	Saldo	131 687,50✓
Direkte materiaal	8 750,00✓		
Direkte arbeid	47 500,00✓		
Toegepaste bokoste	7 437,50✓		
	131 687,50		131 687,50

(5)

6.2 6.2.1

MATERIAALBEHEERREKENING

Saldo	85 000✓	Produksiebeheer	39 750✓
		Saldo a/d	45 750✓
	85 000		85 000
Saldo o/b	45 750		

(3)

6.2.2

PRODUKSIEBEHEERREKENING

Saldo	130 000,00✓	Eindprodukte	165 925,00✓
Materiaalbeheer	39 250,00✓	Saldo a/d	131 687,50✓
Arbeidsbeheer	95 000,00✓		
Toegepaste produksie	33 362,50✓		
	297 612,50		297 612,50

(6)

6.2.3

PRODUKSIEBOKOSTE-BEHEERREKENING

Werklike bokoste	101 000,00✓	Toegepaste bokoste	33 362,50✓
		Verkoopskoste	67 637,50✓

(3)

6.2.4

TOEGEPASTEBOKOSTE-BEHEERREKENING

Produksieboekoste	33 362,50✓	Produksiebeheer	33 362,50✓
-------------------	------------	-----------------	------------

(2)

6.3

TAAKKOSTEBEREKENINGSTAAT: TAAK ALFA

Saldo a/b	62 000,00
Direkte materiale	✓30 500,00
Direkte arbeid	✓47 500,00
Toegepaste bokoste	✓25 925,00
Produksiekoste	✓165 925,00
Verkoops- en administratiewe koste	27 500,00
Totale koste	193 425,00
Wins @ 65%	✓125 726,25
Verkoopprys	✓319 151,25

(6)
[30]**TOTAAL AFDELING B: 150**
GROOTTOTAAL: 200